Budapest Főváros Önkormányzata
Podmaniczky Mozgalom

Tárgy: Javaslat dunai folyami uszoda megvalósíthatóságának vizsgálatára

Előterjesztés

a Közgyűlés részére

Tisztelt Közgyűlés!

„Budapest fürdőváros.” „Budapest a Duna királynője.”

Budapest évtizedek óta ilyen és ehhez hasonló szlogenekkel promotálja magát, mint turisztikai desztinációt, a Duna és a fürdőkultúra élményígérete vonzza hazánkba évente turisták millióit. Mégis: ma a Duna inkább tájképi, látképi elem, mintsem valódi, megtapasztalható élmény, a fürdőkultúra pedig a történelmi fürdőkben élvezhető inkább, a folyó szerepe ebben elhanyagolható. Ezzel nem csak, sőt nem elsősorban a turisták veszítenek, hanem maguk a budapestiek.

Mert a Dunában való fürdőzés, strandolás nem idegen Budapest történelmétől, sőt voltaképpen a legutolsó időkig szerves része volt a városi mindennapoknak. Igazi fénykorát a 19. században élte; ekkor sorra nyíltak az először magánvállalkozók, később már a főváros által is üzemeltetett Duna-fürdők, melyek sportolási, edzési célokat szolgáltak és közfürdő funkciót is elláttak egyben.

Fortepan / Zainkó Géza

Fortepan / Lőrinczi Ákos

Duna-fürdő működött például a Március 15. tér közelében, a Margitszigettel szemben a Duna jobb partján, vagy a Petőfi tér közelében. Az Országháztól az Erzsébet hídig sorakozó időszakos fürdőket a szezon kezdetén hajóval vontatták a helyükre. A Duna-fürdők végül a II. világháborút követően tűntek el, amikor először a fahiány akadályozta az újraépítést majd a környezetszennyezés, a vízminőség jelentős romlása miatt már nem lehetett azokat biztonságosan használni.

A városi közterek és a víz kapcsolatának kiaknázására számos jó példát ismerünk. E téren úttörőnek számít Koppenhága, amelynek tengeri kikötői uszodái újraértelmezték, hogyan gondolkodunk a víz szerepéről a városban. A BIG építésziroda innovativitásának köszönhetően új, életteli, nyüzsgő vízi-közterek jöttek létre, melyek máig részei Koppenhága legvonzóbb attrakcióinak. A koppenhágai sikert számos más város követte, olyan nagyvárosok is, mint Berlin és Párizs. Ez utóbbi város a 2024-es olimpia apropóján a város és a Szajna kapcsolatát teljesen új alapokra helyező, jelentős projekteket valósított meg a vízminőség javítása érdekében, nem véletlen, hogy a nyitórendezvény „vezérfonalát” is a Szajna adta.

Új típusú városi uszodák, fürdők népszerűségének növekedése nem véletlen: a városi hősziget hatás fokozódásával felértékelődik a víz szerepe a városokban, és új, innovatív ötletek születnek ennek – az ökológiai egyensúly fenntartását is figyelembe vevő, fenntartható – kiaknázására.

2024-ben létrejött az Úszható Városok Kartája is, melynek célja a városi úszás, a vízközeli élmények, illetve a víz, mint a város ökológiai rendszerének megkerülhetetlen eleme népszerűsítése és az ezzel kapcsolatos tudásmegosztás.

Havnebadet - Koppenhága uszodája

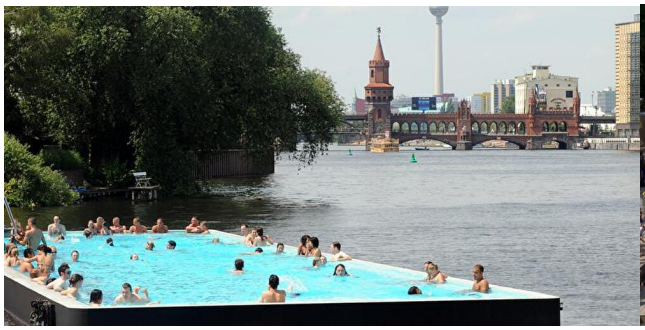

Badeschiff Berlin

Párizs - Fürdő a Szajnán

Az utóbbi évtizedekben Budapesten is egyre több olyan kísérlet zajlik, ami a Dunát, a Duna-közelség élményét próbálja meg visszaadni a városlakóknak. A rakpartoknak taktikai urbanizmus eszközrendszerével történő hasznosításával találkozunk például a belvárosi pesti rakpart vagy a kelenföldi Árasztó part esetén. A Római part szabadstrandja, mely 3 éve óriási sikerrel működik, a dunai strandok élményét igyekszik újraéleszteni. A Duna-fürdők újjászületésére is több kezdeményezés indult, a témában aktív, és az előzőekben felsorolt projektekben kulcsszerepet vállaló civil szervezet, a Város és Folyó Egyesület (VALYO) közösségi költségvetési projektként is javasolta egy ilyen uszoda megvalósítását.

Bár a projekt végül nem részesült támogatásban, a VALYO folytatta az előkészítő vizsgálatokat, és a 2024-es fürdőszezonban több helyszínen (a Római-parton, az Óbudai-sziget nagy-dunai partján, az id. Antall József rakparton, a Szent Gellért térnél és a Hengermalom út magasságában) hitelesített vízmintákat vett a folyóból. A mikrobiológiai analízis megállapította, hogy a vizsgált helyszínek közül problémásnak csak a Szent Gellért tér – Műegyetem előtti szakasz bizonyult, a többi vizsgált helyszínen a vízminőség szinte mindig jelentősen alatta maradt az egészségügyi határértékeknek, azt csak a jelentősebb nyári esőzések után, illetve árvíz idején haladta meg. Azaz szigorú vízminőség ellenőrzési protokollok mellett a Duna még a belvárosi szakaszon is alkalmas fürdésre, úszásra és strandolásra, egészségügyi kockázata tehát nincsen a hajdani fürdőélet újbóli meghonosításának.

A VALYO által kezdeményezett, számos jelölt által, így általam is az önkormányzati kampány során elfogadott Duna Minimum program 10. pontja előirányozza a fürdésre és úszásra alkalmas helyszínek kijelölését és üzemeltetését. Az új

Duna-parti Építési Szabályzat (DÉSZ) szintén lehetőséget nyújt uszálystrandok elhelyezésére, 2025. január 1-jétől jogi alapja is lesz a lebegő uszodák elhelyezésének.

A Duna-fürdők hagyományának modern formában való újjáélesztése tehát reális felvetés: megvannak a jogi alapjai, létező, tanulmányozható technológiai megoldások és üzemeltetési modellek állnak rendelkezésre, a városfejlesztési stratégiákhoz és nemzetközi trendekhez illeszkedik, turisztikai attrakcióként is jelentős új vonzerőként jelenhet meg.

Ezért javasoljuk, hogy induljon el egy ilyen fürdő előkészítése egy megvalósíthatósági tanulmány elkészítésével, amely sokkal részletesebben vizsgálja azokat a jogi, műszaki, szervezeti kereteket, amelyek a megvalósítás során figyelembe veendők, javaslatot tesz a helyszínre, és kidolgozza az előzetes, koncepcióterv szintű projektjavaslatot, hogy ennek birtokában és a források megléte esetén lehessen továbbhaladni a megvalósítással.

A fentiek alapján kérjük javaslatunk megtárgyalását és elfogadását.

Határozati javaslat

A Fővárosi Közgyűlés úgy dönt, hogy

1.

felkéri a főpolgármestert, hogy készíttessen megvalósíthatósági tanulmányt egy dunai folyami uszoda létesítési lehetőségeinek elemzése céljából, amelyben vizsgálja meg, hol milyen műszaki és üzemeltetési feltételek mellett alakítható ki a létesítmény.

A megvalósíthatósági tanulmány térjen ki a következőkre:

1) folyami uszoda kialakításának és üzemeltetésének műszaki, technológiai, hidrológiai feltételei
2) folyami uszoda kialakításának és üzemeltetésének jogi, szabályozási feltételei, különös tekintettel az egészségügyi, vízminőségi és környezetvédelmi szempontokra
3) nemzetközi jó gyakorlatok bemutatása
4) lehetséges telepítési helyszínek vizsgálata, értékelése, javaslat a megvalósítás helyszínére
5) vízminőség elemzése a potenciális helyszíneken szezonban (tavaszi és nyári hónapok) heti rendszerességgel
6) a vízilétesítményre vonatkozó koncepcióterv szintű műszaki terv és költségbecslés készítése
7) a javasolt helyszínre vonatkozó koncepcióterv szintű műszaki terv és költségbecslés készítése
8) megvalósítás javasolt ütemterve
9) javaslat az üzemeltetés szervezeti-pénzügyi modelljére

A megvalósíthatósági tanulmány elkészítéséhez kapcsolódó részletes feladatkiírást a Klímavédelmi, Közlekedési és Városfejlesztési Bizottság hagyja jóvá, mely ülésre az érintett civil szervezetek is kapjanak meghívást. A munka előrehaladásáról rendszeresen, legalább negyedévente készüljön beszámoló a Klímavédelmi, Közlekedési és Városfejlesztési Bizottság számára.

felelős: főpolgármester
határidő: 2025. augusztus 31.

Határozathozatal módja:
Egyszerű többséggel.

Budapest, 2024. december 10.

Vitézy Dávid
képviselő, képviselőcsoport-vezető

Szilágyi Anna
képviselő

Láttam:

dr. Számadó Tamás
főjegyző